

De moderne gymzaal: Toestellenberging 11

Iedere sportaccommodatie heeft een ruime, veilige en goed ingedeelde toestellenberging nodig voor het opbergen van sporttoestellen en sportmaterialen. De verenigingen en het onderwijs die de accommodatie gebruiken, moeten de toestellen en materialen op een veilige manier vlot uit de berging kunnen halen en weer opbergen. Een goede toestellenberging voldoet aan tal van vereisten. | **Tekst** Folkert Buiten en

Odin Wenting

Voorschriften, richtlijnen en aanbevelingen

Situering

Een toestellenberging grenst direct aan de sportruimte. Een toestellenberging van een enkelvoudige gymzaal kan aan iedere zijde van de zaal worden geplaatst, maar plaatsing aan een lange zijde heeft de voorkeur. Toestellenbergingen van een sportzaal, of sporthal grenzen aan één lange zijde van de sportruimte. Kleed- en wasruimten zijn gesitueerd aan de andere lange zijde van de sportruimte. De toestellenberging is altijd één ruimte, zodat men alle materialen en toestellen vanuit iedere sportruimte vlot kan ophalen en opbergen.

Afmetingen

De diepte van een toestellenberging is ten minste 5.000 mm en ten hoogste 6.000 mm. De vrije hoogte is ten minste 2.750 mm.

In de tabel Oppervlakten toestellenberging staan de door NOC*NSF en KVLO voorgeschreven oppervlakten voor toestellenbergingen per functie, gerelateerd aan de inhoud van de sportruimte of wedstrijdruimte.

De totale oppervlakten van toestellenbergingen zijn afhankelijk van gebruik, oppervlakte en hoogte van de totale sportruimte en van het aantal sportruimten (zaaldelen, of haldelen). Voorbeeld: een sporthal van 47 meter x 26 meter met drie haldelen, waar ook turnen plaatsvindt, heeft een toestellenberging van ten minste $60 + 3 \times 35 + 20 = 185 \text{ m}^2$.

Vloer

Er is geen niveauverschil tussen de vloer van de toestellenberging en de vloer in de sportruimte. De topplaat van de sportruimte kan zonder drempels worden doorgelegd in een toestellenberging. De vloer is stootvast, slijtvast en eenvoudig te reinigen.

Wanden en plafond

De wanden in de toestellenbergingen moeten worden uitgevoerd in massief schoon metselwerk. Leidingen en kanalen moeten zo hoog mogelijk tegen het plafond worden gemonteerd en mogen

niet beschadigd kunnen worden door sportinventaris of vandalisme.

Toegang

Een toestellenberging kan vanuit iedere sportruimte of haldeel worden bereikt via een segmentdeur en een loopdeur. Loopdeuren kunnen in of naast de segmentdeuren worden aangebracht. De opening met de segmentdeuren is ten minste 4.000 mm breed en ten minste 2.500 mm hoog om alle materialen zonder schade, veilig in en uit de toestellenberging te kunnen transporteren. De segmentdeuren worden zo gemaakt en geplaatst dat de vlakke wand van de sportruimte in stand blijft.

Nabij de toestellenberging heeft de sportruimte voor het brengen en ophalen van toestellen en materialen door leveranciers aan de zijde waar de toestellenberging ligt een ruime deur naar buiten. Deze doorgang is ten minste 2.000 mm breed en is ten minste 2.500 mm hoog.

Als een toestellenberging aan een korte zijde van een sportruimte ligt, moet de opening tussen de toestellenberging en de wedstrijdruimte kunnen worden afgesloten met obstakelvrije deuren, zodat een vlakke wand ontstaat.

Het toegangssysteem van segmenthefdeuren moet eenvoudig kunnen worden bediend in de sportruimte en in de berging. Het toegangssysteem mag niet door sportmaterialen kunnen worden beschadigd.

Verlichting, verwarming en ventilatie

De gebruikswaarde van de gemiddelde horizontale verlichtingssterkte is op vloerniveau ten minste 150 lux. De ruimte moet op ieder moment kunnen worden verwarmd tot ten minste 15° C. De ventilatie moet toereikend zijn voor een goede luchtkwaliteit.

Inrichting en inventaris

Vaste inrichting

De toestellenberging is aan ten minste één korte zijde en bij voorkeur aan beide korte zijden voorzien van afsluitbare kasten voor het opbergen van klein spel- en sportmateriaal. De kasten reiken tot het plafond, of boven op de kasten kunnen sportmaterialen worden opgeborgen. De kasten zijn voorzien van labels om ze gericht te gebruiken.

Indeling

Voor de indeling van een toestellenberging moet een opbergpatroon op de vloer en eventueel op de wand worden aangebracht. De indeling en het opbergpatroon worden zo gekozen dat alle materialen eenvoudig en veilig kunnen worden opgehaald en opgeborgen. Het is raadzaam om de indeling en het opbergpatroon pas aan te brengen na ervaring met het gebruik gedurende enkele maanden.

Inventaris

Voor het bewegingsonderwijs beschikt de KVLO over een lijst voor de inventaris en inrichting. Deze lijst is te vinden op de website van de KVLO. Zie ook artikel 10 en 14 in deze serie.

Gebruik

De toestellenberging mag alleen worden gebruikt voor het opbergen van sporttoestellen en sport- en spelmaterialen. Het gebruiken van een toestellenberging voor andere functies is zeer onverstandig. De sporttoestellen en het sport- en spelmateriaal hebben een grotere kans om te beschadigen, indien de toestellenberging voor andere dan de beoogde functies wordt gebruikt. De oplossing is voldoende bergruimte elders in de accommodatie voor andere materialen dan sportmaterialen.

Voorkomen moet worden dat men toestellen of sportmaterialen langs de wand in een sportruimte zet. Dat is onveilig en in strijd met het voorschrift van vlakke wanden en obstakelvrije zones. De oppervlakte van een toestellenberging dient groter te zijn dan de voorgeschreven oppervlakte als er meer sportmaterialen nodig zijn dan gebruikelijk is. Het advies is dat je nooit moet besparen op de benodigde oppervlakte van een toestellenberging.

Multifunctioneel gebruik

Onderwijs

Bewegingsonderwijs is een hoofdgebruiker van de meeste sportaccommodaties en zal tegenwoordig ieder zaaldeel, of haldeel bij voorkeur verschillend inrichten en voorzien van verschillende sporttoestellen en sportmaterialen. Ondanks die gerichte indeling per ruimte, moet in alle delen van de sportruimte zoveel mogelijk gebruik kunnen worden gemaakt van alle toestellen en materialen. Het onderwijs gebruikt naast de eigen materialen regelmatig de sportmaterialen van sportverenigingen.

Sportverenigingen

Sportverenigingen hebben een eigen behoefte aan inrichting en inventaris, afhankelijk van de sport en het niveau waarop wordt gespeeld. Het aantal sporten is mede bepalend voor de ruimtebehoefte in de toestellenberging. Gezamenlijk overleg met onderwijs en sportverenigingen is verstandig om goede afspraken te maken over aanschaf en gebruik van toestellen en sportmaterialen en over de indeling van de toestellenberging. ●

Contact

folkertbuit@gmail.com
info@odinwenting.nl

Folkert Buit is programmamanager multifunctionele accommodaties.

Odin Wenting is sporttechnisch en bouwkundig adviseur sportaccommodaties.

Foto's

Odin Wenting

Kernwoorden

huisvesting, gymzaal, toestellenberging, bewegingsonderwijs

Oppervlakten toestellenbergingen			
Inhoud wedstrijdruimte in m3	Basisoppervlakte toestellenberging m2	Oppervlakte toestellenberging per sportruimte voor onderwijs m2	Oppervlakte voor turnen m2
≤ 1.700	≥ 20	≥ 35	≥ 20
1.701 - 6.300	≥ 40	≥ 35	≥ 20
6.300 - 10.400	≥ 60	≥ 35	≥ 20
10.400 - 29.000	≥ 80	≥ 35	≥ 20
≥ 29.000	≥ 100	≥ 35	≥ 20